

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان جهاد کشاورزی خوزستان
معاونت تحقیقات و آموزش
حوزه ترویج و نظام بهره برداری

طرح تسریع انتقال یافته های تحقیقاتی

فنی

دستورالعمل

کاشت، داشت و برداشت

برنج

- بهترین ماشین برداشت، کمباین با کوبنده میخی است.
به منظور بهبود وضعیت فیزیکی، وبالا بردن مواد آلی خاک،
پس از برداشت برنج، کشت شبدر توصیه می شود.

نگارش:

عبدالعلی گیلانی

عضوهیئت علمی مرکز تحقیقات کشاورزی ومنابع طبیعی اهواز

سامی جلالی

کارشناس برنج مرکز تحقیقات کشاورزی ومنابع طبیعی اهواز

کارشناسان حوزه ترویج ونظام بهره برداری:

احمد کمال الدین - علیرضا عباسی - فریده خضرزاده

تنظیم. آماده سازی و پیگیری امور چاپ:

شرکت تعاونی خدمات مشاوره ای پالیز نگین خوزستان

این نشریه با شماره ۱۸۸ در کمیته انتشارات فنی حوزه ترویج

ونظام بهره برداری خوزستان به ثبت رسیده است.

۳۲۹۱۲

- خارج کردن وانهدام کاه وکلش آلوده درمزارع

- عدم کاشت نشاء در عمق زیاد

- کشت مزارع به صورت ردیفی وبافاصله بوته ۲۵-۲۰ سانتی متر

- مصرف حداقل میزان کود ازته وتوصیه به مصرف کودهای

پتاسه وفسفاته جهت افزایش مقاومت بوته ها به بیماری

- آبیاری صحیح وحرکت دادن آب داخل کرت ها در فصل رویش

ومتوقف کردن آب در موقع رسیدن دانه ها

- استفاده از ارقام مقاوم به بیماری بلاست برنج

۲- مبارزه شیمیایی:

- ضد عفونی بذر با مخلوط سموم بنومیل وتیرام به میزان

۵ در هزار

- در صورت شیوع بیماری استفاده از سموم هینوزان به نسبت

یک لیتر در هکتار و سم وین به میزان ۴۰۰ CC در هکتار ویا سم

بیم به نسبت ۰/۵ کیلودر هکتار می توان بیماری را کنترل کرد.

- زمان سمپاشی: ۳۰ روز پس از نشاء کاری در صورت مشاهده

بیماری اولین سمپاشی توصیه می شود.

- پس از ۱۵ روز سمپاشی دوم توصیه می شود.

برداشت:

- بهترین زمان برداشت برنج هنگامی است که ۸۵٪ از

خوشه های برنج به صورت زرد طلایی درآمد باشند.

- رطوبت دانه هاباید هنگام برداشت ۲۴-۲۲٪ باشد.

۳- از ابتدای ساقه رفتن تا ۷-۱۰ روز پیش از برداشت، ارتفاع
ثابت عمق آب آبیاری ۴-۳ سانتی متر توصیه می شود.

ب) آبیاری در کشت مستقیم خشکه کاری:

- از زمان کاشت تا مرحله ۲-۳ برگی (۲۰ تا ۲۵ روز پس از

کاشت) آبیاری یک تادو روز در میان توصیه می شود.

- پس از مرحله ۳-۲ برگی (۲۵-۲۰ روز پس از کاشت) آبیاری

مطابق شرایط نشایی با ارتفاع آب متوسط ۵-۳ سانتی متر

توصیه می شود.

معایب آبیاری غرقابی وحضور مداوم آب در مزارع برنج:

آبیاری هر روز وحضور مداوم آب در مزارع برنج، علاوه بر افزایش

مصرف آب و ایجاد محدودیت در افزایش سطح زیر کشت سایر

محصولات تابستانه منجر به توقف رشد بوته های برنج، کاهش

شدید پنجه زنی، ظهور حالت نقره ای رنگ وسوختگی شدید

در تمام بوته های برنج ودر نهایت منجر به کاهش محصول

می شود. بنابراین توصیه می شود که در طی رشد رویشی

ومراحل پایانی حداکثر پنجه زنی وشروع ساقه رفتن به مدت

۸-۵ روز وبا شروع آبستنی به مدت ۱۰-۷ روز قبل از ظهور

خوشه ها به مدت ۵-۳ روز ودر مرحله رسیدگی ۱۰ روز پیش از

برداشت آب مزرعه قطع شود.

کنترل بیماری بلاست:

۱- مبارزه زراعی:

- کاشت بذر سالم ویا ضد عفونی شده

شرایط مناسب آب وهوایی:

برنج گیاهی است تابستانه که درجه حرارت مناسب برای جوانه زدن آن ۲۵ تا ۳۰ درجه سانتی گراد می باشد. چون همواره آب پای بوته برنج است درجه حرارت پیرامون گیاه با محل استقرار ریشه ۱۰ درجه تفاوت دارد. ارقام محلی ودیررس در نیمه دوم اردیبهشت تا خردادماه و ارقام پر محصول زودرس در نیمه دوم خردادماه تا اوایل تیر ماه خزانه گیری و یا کشت می شوند و گلدهی در شهریور ماه می باشد. درزمان گلدهی نباید درجه حرارت از ۱۸ درجه کمتر واز ۳۵ درجه سانتی گراد بیشتر باشد. بافت کلی لوم مناسب ترین بافت خاک برای کشت برنج می باشد. برنج نسبت به شوری نیمه مقاوم است.

عملیات تهیه زمین شامل:

- آبیاری پیش از کاشت (ماخار)
- شخم به عمق ۲۵ تا ۳۰ سانتی متر هنگام گاورو شدن زمین
- دودیسک عمود برهم
- ماله کشی
- مرزبندی و کرت بندی
- ایجاد نهر مضاعف و زهکش

کاشت:

برنج در استان خوزستان به دو روش کشت مستقیم و خزانه گیری و نشاء کاری کشت می شود.

۱ - کشت مستقیم:

الف) روش غرقابی:

- پس از تهیه زمین و رعایت تمام اصول فنی مقدار ۱۰۰ تا ۱۲۰ کیلوگرم بذر در هکتار استفاده می شود.
- کرت ها با ارتفاع ثابت آب ۴ تا ۵ سانتی متر آماده شود.
- به منظور دست یابی به پوشش سبز مطلوب، بستر بذر باید دارای شیب ملایم و تسطیح باشد.

ب) روش خشکه کاری:

- دراین روش بذر خشک در عمق ۲ تا ۴ سانتی متری بستر خشک قرار می گیرد. بذر به صورت دست پاش یا با دستگاه سانتریفیوژ یا خطی کار یا ردیفکار کشت می شود.
- مقدار مصرف بذر با خطی کار وردیفکار: ۸۰-۱۰۰ کیلوگرم در هکتار.

- مقدار مصرف بذر با بذرکار کپه کار: ۴۵-۳۵ کیلوگرم در هکتار
- مقدار مصرف بذر رایج در منطقه ۱۲۰-۱۰۰ کیلوگرم در هکتار است

کوددهی:

بهتر است توصیه کودی براساس نتایج آزمون خاک هر مزرعه، برای آن مزرعه باشد. در صورت امکان نداشتن آزمون خاک توصیه کودی به این شرح است:

- برای ارقام محلی ۲۰۰ تا ۲۵۰ کیلوگرم کود اوره، ۴۵ تا ۵۵ کیلوگرم کود فسفات آمونیم یا سوپر فسفات تریپل ۸۰۰ تا ۱۰۰ کیلوگرم سولفات پتاسیم در هکتار.

- برای ارقام پر محصول ۲۵۰ تا ۳۵۰ کیلوگرم کود اوره، ۴۵ تا ۵۵ کیلوگرم فسفات آمونیم، ۸۰ تا ۱۰۰ کیلوگرم سولفات پتاسیم در هکتار توصیه می شود.

زمان مصرف کود:

۱ - کشت نشایی:

- ۴۰٪ کود اوره در زمان گل خرابی شده بدون ظهور آب ثابت، اوایل صبح یا غروب.
- تمام کود فسفر، پتاس، روی به صورت پایه در زمان انتقال نشاء.
- کود اوره سرک در دونوبت مصرف شود. ۳۰٪ در زمان شکل گیری جوانه اولیه خوشه (ابتدای ساقه رفتن) و بقیه در مرحله آبستنی (۱۰-۷ روز پیش از ظهور خوشه).

۲ - کشت مستقیم رایج منطقه:

- تمامی کود فسفر و پتاس و روی پیش از کاشت توصیه می شود.
- ۴۰٪ کود اوره ۲۰-۱۵ روز پس از بذریابی و در مرحله ۳-۲ برگی گیاهچه به عنوان پایه توصیه می شود.
- ۳۰٪ اوره در ابتدای ساقه رفتن (۶۵-۶۰ روز پس از بذریابی)
- ۴۰٪ کود اوره باقیمانده ۳۰ روز پس از تقسیط اول به عنوان سرک دوم مصرف شود.

۳ - کشت مستقیم خشکه کاری:

- تمامی فسفر و پتاس و روی توصیه شده پیش از کاشت مصرف شود.

- کود اوره در ۴ مرحله ۲۵ درصدی تقسیط شود:
- * در مرحله ۴-۳ برگی به عنوان پایه
- * در مرحله ساقه رفتن (سرک اول)
- * در مرحله آبستنی (سرک دوم)
- * در مرحله خوشه (سرک سوم)

۴ - کود دهی در خزانه:

- برای هر ۱۰۰ مترمربع خزانه حدود ۳-۲/۵ کیلوگرم کود ازته از منبع اوره، ۲-۱/۵ کیلوگرم فسفات آمونیم، ۱-۱/۵ کیلوگرم سولفات پتاسیم توصیه می شود.
- تمام کود فسفات و پتاس پیش از بذریابی با خاک مرطوب مخلوط شود.
- کود اوره سرک ۱۰-۸ روز پس از آن مصرف شود.

آبیاری:

الف) آبیاری در کشت نشایی:

در مزارع کشت نشایی برنج، آبیاری به چهار مرحله تقسیم می شود:

۱- از زمان انتقال نشاء تا پایان دوره بازیافت، آبیاری به صورت غرقاب دایم روزانه به عمق ۸-۷ سانتی متر با ورود و خروج از کرت ها همراه با قطع آب شبانه.

۲- از بازیافت تا پنجه زنی (ابتدای ساقه رفتن) ارتفاع ثابت عمق آبیاری: ۴ تا ۵ سانتی متر.